

Met Joop, Henk en Johan Boersen naar de Napoleonbank

Mosselkweek op Wad à la oesterkweek

Door Gerrit Hakvoort

„Ze zijn wat klein van stuk, maar met een goed vleesgewicht van ruim 27 procent, weinig tarra en vrijwel geen pokken.“ PVV-medewerker Bert Hovius heeft vrijdagmorgen 17 augustus op een briefje de uitslag van het eerste officiële monster staan. Aan de tafel in restaurant 'Basalt' op de haven van Den Oever wordt het goede resultaat door Joop Boersen, diens broer Henk en zijn zoons Johan en Koos met gejuich ontvangen. De twee oudsten van het viertal zijn dagelijks in de weer met een uniek mosselkweekproject pal oost van Den Helder, Johan regelt veelal de papieren zaken en chef-kok Koos serveert het eindprodukt aan tevreden klanten.

Het mosselkweekproject van de Boersens is met recht uniek te noemen. Daar waar het tot voor kort voor onmogelijk werd gehouden zon-

der geschikte en stabiele percelen in de stormgevoelige Waddenzee mosselen te kweken, wil het in oktober 1991 opgerichte bedrijf Aqua

◆ De proefopstelling van Aqua Basalt BV op de Napoleonbank in de Waddenzee.

Basalt BV het tegendeel bewijzen. En wat nog belangrijker is: bewijzen dat er uit het mosselzaad een veel hoger rendement is te halen.

Het idee om mosselen in de Waddenzee te kweken op een manier die vergelijkbaar is met de oesterteelt is afkomstig van Joop Boersen (66). Vier jaar terug besloten zijn vier zoons (Koos, Simon, Johan en Kees) tot zijn spijt hun boomkorkotter WR 66 aan Van der Valk voor de visserij in Chileense wateren te verkopen. Maar Boersen is een bezige bij en vanaf toen liet het idee hem niet meer los.

In zijn broer Henk (53) vond Joop een medestander toen deze als mede-eigenaar van de WR 47 zijn schip begin vorig jaar via Machinefabriek Padmos naar Afrika verkocht. De nieuwe Italiaanse eigenaars vissen sindsdien met hun flink verbouwde aanwinst vanuit Ghana op garnalen. De beide levensgenieters varen graag en vinden een verblijf op de dynamische Waddenzee het einde.

Aanvankelijk waren de Boersens betrokken bij het groots opgezette Kringloopproject Den Oever. In dit project was tevens een paragraaf voor mosselkweek opgenomen waarvoor de Boersens zorg zouden dragen. Toen dit project door gebrek aan financiers werd afgeblazen, gingen de Boersens verder met de uitwerking van hun 'gecontroleerde inrichting voor intensieve mosselkweek' zoals de officiële benaming luidt.

Johan Boersen pakte het slim aan. Eerst bracht hij visserijspecialist drs. Hans Revier van de Vereniging tot Behoud van de Waddenzee op de hoogte. Omdat de Waddenclub nogal kritisch staat tegenover de gebruikte techniek in de traditionele mosselvisserij, viel het plan voor het kweken van mosselen met een hoogzaadrendement in goede aarde. „Wild enthousiast was Revier”, verzekert Johan Boersen. De natuurbeschermmer was zelfs zo vriendelijk minister drs. P. Bukman van het Ministerie van LNV een brief te schrijven met

het verzoek het project van Aqua Basalt BV te ondersteunen.

Het project van de Boersens bevindt zich momenteel in een experimenteel stadium. Pal oost van Den Helder ter hoogte van de Napoleondam ligt nog maar een proefopstelling naar eigen ontwerp voor anker. Het bestaat uit een drijvende ponton met daarin twee rekken die met een kraan omhoog gedraaid kunnen worden.

In elk rek zijn twintig geperforeerde laden geschoven. De laden hebben een afmeting van een meter bij een meter. Op iedere lade is mosselzaad gelegd en in verband met gevaar voor wegstromen zijn deze overdekt met gaas. Het zaad is afkomstig van het inspectievaartuig 'Cornelis Bos', maar in de toekomst wordt er geprofiteerd van eigen zaadval.

Het RIVO in Yerseke stond aanvankelijk nogal sceptisch tegenover de opstelling. Bij de schelpdierbiologen was de gedachte postgevat dat de mosselen zouden stikken in hun eigen uitwerpselen. „Als je op je nest blijft liggen, gebeurt dat ook”, heeft Joop Boersen de specialisten geantwoord.

De huidige locatie bij de Napoleonbank is door Joop en Henk uitgezocht. Volgens de oudste van het duo stroomt het er als een raket. Maar desondanks moeten de laden goed in de gaten gehouden worden. „Je moet er aan werken. Een paar keer in de week moeten de laden goed doorgespoeld worden. Iets wat nu nog beheersbaar gemaakt moet worden. Maar voorlopig kunnen de oudjes dat doen, want de jongens moeten geld verdienen.”

De oudere generatie Boersens blijkt tot nu toe het gelijk aan haar zijde te hebben. Vorige week is het eerste officiële monster aan het PVV aangeboden. Dit monster betreft alle mosselen uit één lade. De betreffende lade is slechts dertien weken geleden van mosselzaad voorzien. Het gewicht is in die tijd ruim vier maal over de kop gegaan. Het streven is

om van één kilo zaad tien kilo mosselen te maken.

Vrijdagochtend 17 september stappen schipper Henk Boersen, Joop Boersen en Johan Boersen aan boord van de WR 28 om Visserijnieuws de proefopstelling te tonen. Het is zo'n drie kwartier varen. In de tussentijd zet Joop een bakje koffie, en zijn zoon Johan haalt het mosselkweekdossier erbij. De bankafschriften liggen tussen de papieren, maar geheimen zitten er niet bij.

Uit de stukken blijkt dat de oudere generatie goed is voor inbreng van ervaring. Joop was veertig jaar terug mosselkweker. Zijn percelen in het Amsteldiep waren echter dermate slecht dat hij het mosselbedrijf vaarwel zegde. Ook Henk heeft ervaring in de mosselwereld. Eind jaren vijftig voer hij bij Simon Kooij op de

WR 86 en beoefende hij drie seizoenen de zaadvijsserij.

Behalve het RIVO is ook het Raadgevend Bureau 'Het Grote Oost' in Hoorn en prof. ir. S. Hengst van de Faculteit Werktuigbouwkunde en Maritieme Techniek van de TU Delft nauw bij het project betrokken. 'Het Grote Oost' is gespecialiseerd in subsidieverstrekking en intussen heeft Aqua Basalt BV een toezegging van in totaal 120.000 gulden subsidie van het Centrum Maritiem Onderzoek (CMO) gekregen. De aanvraag voor subsidie van het EOG-FL loopt nog.

Prof. ir. S. Hengst is al een keer bij de proefopstelling gaan kijken. Hij laat een student op het kweekproject afstuderen. In een (gratis) rapportage beschreef Hengst het project als 'bijzonder innovatief dat als kansrijk moet worden

◆ Met het dienstvaartuig WR 28 worden de mosselen vrijwel dagelijks in de gaten gehouden. Rechts Johan Boersen.

◆ *Het kweekproject bevindt zich momenteel nog in een experimenteel stadium. Twee rekken met twintig laden zijn voldoende om een beeld te krijgen.*

gekwalficeerd'. Gezien de unieke kweekmethode is mede op aanraden van hem octrooi aangevraagd.

Deze winter moet er een beslissing genomen worden over de aanschaf van professioneel materiaal. Ook zal er in dat stadium door het RIVO aanvullend onderzoek worden verricht. Bij Maaskant Shipyards en Scheepswerf Haak zijn offertes aangevraagd voor het fabriceren van een ponton van 45 meter lang en 10 meter breed waarop tevens een verwerkingsdek komt.

De laden van kunststof moeten geleverd worden door het handelsbedrijf Westparts BV in Hoorn, waarvan Johan Boersen mede-direc-

teur is. Tevens zal Westparts zich bezighouden met de ontwikkeling van een speciale spoelmachine voor de kweekmosselen.

Eén professioneel ponton moet volgens planning in de loop van volgend jaar geplaatst worden. Een dergelijk ponton heeft een productieoppervlakte van 4.500 vierkante meter en kan volgens de berekeningen goed zijn voor een jaarproductie van 225.000 kilo mosselen. Als alles goed gaat hoopt Aqua Basalt BV in de toekomst in het westelijk deel van de Waddenzee twintig mosselkweekpontons te kunnen plaatsen.

Wanneer het drietal van de proefopstelling twee emmers mosselen uit de prut („allemaal schijt“) heeft gehaald en ontbaard, duikt Henk direct met een kookpan het comfortabele vooronder in. Even later komt hij met een emmer dampende mosselen weer boven. „Kijk eens hoe blank ze zijn! Dit is zo mooi, jongen. Als wij maar bij onze mosseltjes kunnen zitten. Pottekijkers hebben we daarbij niet nodig“, droomt Joop Boersen hardop.